

ALEH עלה

TOE BISJWAT 2019 ➤ טו בשבט תשע"ט ⬅ JRG. 1 NR. 1

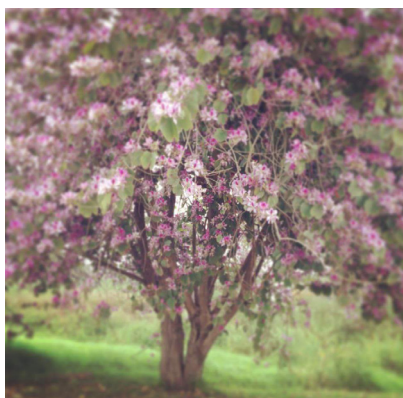
CHAG TOE BISJWAT SAMEACH!

Toe Bisjwat, het nieuwjaarsfeest van de bomen is een goed moment om niet alleen bomen te planten maar ook bomen te sparen. Wij, redactieleden van Aleh, sturen daarom juist vandaag een eerste digitale Nieuwsbrief rond. Daarmee bereiken wij zonder papierverspilling onze lezers om Chag Sameach te wensen en ook wat mededelingen te doen. Dit is geen vervanging van de gewone Aleh. Wees gerust: u krijgt dit jaar vijf dikke Aleh's, waarvan vier in druk en eentje digitaal!

De eerstvolgende is het Pesachnummer dat rond 31 maart in uw brievenbus valt. Wij verzoeken mooie foto's aan ons te sturen (JPG, min. 500 KB), want er komen binnenin dat nummer voor het eerst kleurenfoto's. In die Pesach-Aleh veel aandacht voor mensen in het zuiden van Israël. Artikelen zijn welkom, ook over elk ander onderwerp! De sluitingsdatum is 15 februari. Artikelen voor Jom Hasjoa zijn echter al voldoende binnen en meer over dat onderwerp blijft liggen. Tot half april willen we echter voor een digitaal nummer wel meer artikelen krijgen, die gaan over het tot stand komen van de staat Israël, de daarop volgende strijd om het behoud, mensen die we daarbij hebben verloren en het leven onder omstandigheden heel anders dan nu.

Toe Bisjwat! De Keukenhof, bollenvelden en bloemenveilingen zoemen ongemerkt nog mee op ons bomenfeest. Veel Nederlanders en ex-Nederlanders houden van tuinieren en zijn ecologisch ingesteld. Meer boomplanters dan boomhakkers dus. Daarom hieronder een tuinimpressie door Ruth Neter en haar uitleg van Toe Bisjwat. En ten slotte een gedicht van Tsvi Bar-Rav.

De Aleh-redactie

Mijn TOE BISJWAT

door Ruth Neter

Ik heb een mooi huis met een grote lap grond er om heen. Ik zeg expres 'lap grond' en niet 'tuin' omdat het een nogal woeste omgeving zonder veel structuur is. Er staan een paar bomen en heesters, er liggen een paar paden en als het de natuur behaagt bloeien er ook bloemen. Er zijn

COLOFON

De digitale Nieuwsbrief van de Aleh-redactie is een uitgave van de Irgoen Olei Holland.

Redactie:

Ya'akov Almor
Bart Berman
Chaya Brasz
Rob Coopman
Eldad Kisch

Vormgeving:

Efrat Sraya

Redactieadres:

alehioh@gmail.com

Word lid van de IOH of zet een advertentie via het IOH-Kantoor:

Oranim 1, 5405201 Givat Shmuel
tel: 03-5625611, fax: 03-5625575

ioh@netvision.net.il

www.ioh.co.il

Het lidmaatschap voor 2019 bedraagt tot 1 april NIS 275,-. U ontvangt dan tevens vijf dikke en rijk geïllustreerde Aleh's.

Abonnementen buitenland:

Nederland € 45 per jaar. Buiten het eurogebied \$70 per jaar.

Redactie en hoofdbestuur zijn niet verantwoordelijk voor de inhoud van advertenties. De redactie heeft het recht ingezonden stukken in te korten, te redigeren of niet te publiceren.

ZET EEN ADVERTENTIE!

verschillende tuinlieden geweest die eigenlijk schoonmaakaanemers waren en die zowel wilde bloemen alsook heel mooi fijn onkruid met plezier om zeep brachten. Zelf weet ik zo goed als niets over tuinieren en het feit dat ik van nature een lui mens ben, zorgt ervoor dat mijn land woest en ongekamd blijft. Onder ons gezegd en gezwegen, vind ik dat niet zo erg. Als het groen is, vind ik het mooi en als er dan ook nog mangoesten, koereigers en allerlei andere vogels op mijn terrein rondlopen en fladderen, vind ik dat heerlijk. Maar als ik gasten heb die niet begrijpen hoe ik deze wildernis tolereer en me dat verwijtend vertellen, schaam ik me wel een beetje en stamel excuses.

De spinazie bij de waslijnen doet het goed en als ik stampot maak moet ik alleen even met een grote kom en een schaar naar buiten. Tegenover de spinazie staat mijn citroenboom die enorme joekels met dikke schillen produceert. Als je zo'n citroen even onder het warme water houdt en dan over het aanrecht rolt, komen er grote hoeveelheden sap uit. Er zijn twee kumquatbomen. Soms geven ze twee oogsten per jaar en ik maak er, al zeg ik het zelf, lekkere marmelade van. De loquat (mispel) doet het ook goed. Ik deel hem met de vogels, niet altijd fifty-fifty, want zij zitten er de hele dag en ik niet. De druiven aan de achterkant hangen er maar zo'n beetje bij en zijn ook aantrekkelijk voor vogels, maar omdat de zware trossen niet gesteund worden en ze gedeeltelijk verborgen onder de bladeren op de grond liggen, blijft er hier meer voor mij dan voor de vogels over. De olijfbomen stonden er al lang voor we de kavel kochten en geven goede Syrische olijven. Jaren geleden heb ik in mijn eentje 100 kilo olijven geplukt en naar een olijfpers in Isfiya gebracht. Wat was ik trots toen ik fles na fles met onze eigen olijfolie stond te vullen!

De lupines zijn mijn trots. Ze bloeien hardblauw, bedekken grote stukken van mijn voortuin en wanneer hun zaaddozen openspringen, zaaien ze zichzelf uit en komen het volgende jaar in nog groteren getale terug. Wanneer mijn lupines bloeien, zie ik mensen op straat stilstaan om al dat moois te vereeuwigen. Er zijn palmen die zich zonder woonvergunning in mijn tuin gevestigd hebben en een paar oude moerbeibomen die generaties zijderupsen op de school van een van mijn kleindochters gevoed hebben. Ik maakte jam en de rupsen kregen de blaadjes. Mijn man plantte bougainvillea's en ik stopte geraniumstekjes in de grond. De Oostindische kers onder de olijven en naast de composter is op eigen initiatief binnengewaaid.

Ah, en de blauwe winde natuurlijk. Arye Polak z"l, in de wandeling door vrouw en vrienden 'Baas' genoemd, had een van de mooiste tuinen in Israël. Minstens een keer per jaar prijkte zijn tuin op de voorkaft van het Israëliësch tuinierstijdschrift. Toen we in Binyamina kwamen wonen was er meteen een klik tussen ons en de lieve, oude, stille man met zijn droog gevoel voor humor. Op een dag belde Baas op en vertelde aan Jona dat hij zijn blauwe windes aan het uitdunnen was en of wij geïnteresseerd waren. "Jazeker", zei Jona. "Kom dan", zei Baas. Na anderhalf uur kwam Jona met drie grote kartonnen terug. Elk karton bevatte in kranten omhulde plantjes. "Baas zei dat als we ze nu niet meteen planten, we ze in de schaduw moeten zetten, vochtig houden en morgenochtend planten. Dan voor iedere plant een behoorlijk diep gat graven, het bewateren, de winde erin, aarde erop, goed aanstampen en weer water geven. Ik denk dat ik het morgenochtend vroeg doe." De volgende morgen deed Jona zijn zware werkschoenen aan en maakte aanstalten om de windes te planten. "Zal ik je helpen?", vroeg ik. "Nee, hoeft niet", zei

Jona. Ik was heel tevreden met zijn antwoord en probeerde mijn lichte schuldgevoelens te onderdrukken door hem om het half uur water en limonade te brengen en hem met een kova tembel na te lopen. Na een uur werken stelde ik ook voor om een pauze te nemen en thuis wat te rusten in de koelte. Daarna ging hij weer naar buiten, windes poten. Na een tijdje kwam hij terug: "Heb je m'n bril gezien?" "Nee", zei ik: "Heb je naast de plantjes gekeken? Misschien heb je hem afgezet en samen met een winde geplant?" "Beslist niet", antwoordde hij. Ik zocht in huis naast de computer, op de keukentafel, bij de telefoon. Geen bril! Ik weer naar buiten: "Ik denk dat je hem misschien toch geplant hebt", opperde ik zacht en twijfelend: "Je zou die gaten eigenlijk weer uit moeten graven."

"Doe niet zo gek", zei Jona. "Zal ik 't doen?" bood ik aan. "Nee, dank je, ga maar naar huis."

Ik naar huis. Tien minuten later kwam Jona met een wat schaapachtig gezicht en een gehavend brilmontuur binnen. Hij had zijn bril in het derde gat gevonden en het montuur en een van de lenzen bleken niet stampbestendig te zijn geweest!

Ik heb een bof dat de natuur zo sterk en veerkrachtig is en dat ondanks mijn luiheid mijn stuk grond met alles wat er in en op groeit, rustig in zijn eigen tempo doorleeft. En nu bedenk ik dat mijn grond misschien ook wel een bof met mij heeft. Want veel mensen met prachtig onderhouden tuinen gebruiken herbiciden en ik gebruik die troep niet. Zij kopen kunstmest en ik maak mijn eigen compost. Zij gebruiken veel water, terwijl ik over het algemeen heel voorzichtig met water omga.

En als ik hier inderdaad gelijk in heb, hoef ik me niet meer zo te schamen voor mijn wilde lap grond en excuses te stamelen als er iemand op visite komt. Ja, en nu ik me dit na zo veel jaren eindelijk beseft, begrijp ik dat het voor mij vandaag niet alleen Toe Bisjwat, maar ook een beetje Jom Haätsmaoet is.

Chag Sameach!

TOE BISJWAT EN DE BLAUWE BUS

door Tsvi Bar-Rav

Ons huidig, veelal glooiend land
Was ooit bedekt met vrij veel zand
Een stuk herinnering aan toen
Het JNF tot baat van 't groen
Steeds zorgde voor een hechte band

Met Emek aan de kop
In aanvang met de schop
De bergen, eerder kaal
Beplant op grote schaal
Vooruitgang zonder stop

De 'blauwe bus' werd gecreëerd
Met sterk elan gepresenteerd
Verkreeg weldra in korte tijd
Bekendheid alom, wijd en zijd
Bebossing gerealiseerd

Dankzij het zwoegen in 't verleden
Waar heel hard voor werd gestreden
Met aller inzet echt beloond
Het JNF, zijn werk bekroond
De blauwe bus, symbool tot heden!